

УЛОГА МАСОВНИХ МЕДИЈА У ДЕФИНИСАЊУ БЕЗБЕДНОСНЕ КУЛТУРЕ МЛАДИХ

Сажетак: Потреба за безбедношћу је једна од основних људских потреба, и заузима једно од основних места у хијерархији људске мотивације. Још од праисторије, људска заједница и појединци су, најпре у сагласју са природом, а онда и са друштвеним изазовима, развијали решења и одговоре на изазове и претње њиховом опстанку, егзистенцији и развоју. Како је људско друштво напредовало у свом развоју, прогресивно су настајали нови изазови и претње како појединачној, тако и колективној безбедности. У данашње доба и у савременом друштву, дошло је до парадоксалне ситуације, да имамо експоненцијално увећан број безбедносних ризика, а да је безбедносна култура, или култура безбедности живота, практично нестала из културе. Разлози су сложени, и чинилаца у том ланцу је пуно. Један од најважнијих чинилаца су медији, нарочито масовни медији, који у највећем броју аспеката детерминишу друштвену свест, нарочито код адолесцената и младих. Циљ овог рада је да истражи корелативност између медија, јавног дискурса и културе адолесцената, механизме деловања медија, као и начине на који ти механизми могу бити усмерени ка бољем обављању друштвено корисних функција, од којих је подстицање развоја свести о безбедносној култури један од кључних задатака за опште добро.

Кључне речи: безбедност, безбедносна култура, медији, ИКТ, адолесценти

Увод

Чини се да данас постоји много неупитних разлога да свет на планети Земљи сматрамо небезбедним местом, местом које што пре треба уредити на безбеднији начин, да би смо спасли оно што још можемо. Стварање безбедне

* sasha.filipovic@gmail.com

животне средине је приоритетни циљ и унутрашња потреба човека, друштва и цивилизације уопште. Да би се то у данашњем свету постигло, неопходно је развити другачији поглед на безбедност, нови, измењени систем идеала и вредности, треба васпитањем и едукацијом перманентно стварати особе безбедног типа, створити породице, шире заједнице, друштво и државу и, на крају, светску заједницу безбедног типа.

Један од најефикаснијих начина да се то постигне је формирање одговарајуће безбедносне културе становништва, при чему морамо да констатујемо да је „безбедносна култура” релативно широк и општи појам и да би га, бар за потребе овог рада требало прецизирати. Ово је због тога место на коме би смо могли да покушамо да уведемо у расправу нешто уже одређење појма, па предлажемо коришћење термина „култура безбедности живота”, или „култура безбедног живљења”. Безбедност живота је неопходни услов за даљи развој цивилизације. У текућем веку све традиционалне претње и опасности по живот и здравље живог света и даље су остале актуелне, али су се појавиле и нове. Расту социјалне разлике, повећава се рањивост урбане инфраструктуре на природне катастрофе, енергетске катастрофе и терористичка акта су све чешћа. Светска заједница је све више погођена заразним болестима, а прогнозе светских експерата о могућностима човечанства да се супротстави новим болестима су суморне.

Држава је најважнији чинилац у промоцији и наметању грађанима и институцијама елемената безбедносне културе. Држава је та која треба да донесе одлуку о врстама и нивоу чинилаца културе безбедности и да примену те своје одлуке учини обавезном. Активности на изградњи безбедносне културе требало би да буду системске, интердисциплинарне и међуресорне. Посебну улогу у томе играју мере за развој и спровођење државне политике у области директне заштите живота. Развој система безбедности за људски живот и друштво у целини треба да се заснива на низу основних људских вредности, пре свих, примарне у низу вредности - људског живота. Државна политика осигурања безбедности живота треба да се спроводи имајући у виду и регионалне карактеристике становништва. Нису све регије једне државе подједнако безбедносно детерминисане. Култура безбедности у Суботици и Прешеву, или, на Хаитију и у Норвешкој, треба да има различите садржаје и императиве и треба да буде резултат примењене политике безбедности. Приликом примене те политике потребно је узети у обзир све природне, историјске, етничке, политичке, економске и друге одлике региона. Основа за формирање безбедносне културе, односно културе безбедности живота је едукација појединца, у начелу младог човека као трајни процес васпитања, практичне обуке и личног развоја.

У зависности од циљева и задатака истраживања, карактеристика грана науке, специфичности научних школа, у научној литератури постоји огроман број дефиниција овог појма. Разматрајући све те дефиниције безбедносне културе, могу се издвојити: функционални, квалитативни, аксиолошки, креативни, нормативни, и духовни и лични концепт дефинисања појма безбедносна култура. Са становишта овог рада, ми препоручујемо дефинисање безбедносне културе као стања социјалног окружења особе која је одговорна за безбедност

тог окружења. Појам безбедности је веома сложен друштвени феномен. Кроз историју, под појмом безбедности су се подразумевали разни садржаји. Уопштено речено, безбедност значи сигурност, а у том контексту се подразумевају и мере које се предузимају да људи буду безбедни и заштићени (Bjelajac 2017, 106). Култура безбедности уопште, или култура безбедности живота је модерни и популарни феномен и социо-психолошки тренд. Постоји јако велики број различитих дефиниција овог феномена. Ми под културом безбедности живота подразумевамо "степен развијености личности и друштва који се одликује значајем задатка обезбеђивања безбедности живота у систему личних и друштвених вредности, распрострањеношћу стереотипа безбедног понашања у свакодневном животу. Поједностављено речено, култура безбедности живота је стање развоја особе, социјалне групе, друштва, које карактерише однос према питањима обезбеђивања сигурног живота и рада и, што је најважније, практичним активностима на смањењу нивоа опасности" (Администрација Полевског градског округа, н.д).

Постоји неколико компоненти културе безбедности живота: на индивидуалном нивоу, то је поглед на свет, норме понашања, индивидуалне вредности и припремљеност особе за безусловно прихватање правила безбедног живота; на колективном нивоу - корпоративне вредности, професионална етика и морал, спремност особља за развој и унапређење културе безбедности; на јавном и државном нивоу - традиције безбедног понашања, друштвене вредности, спремност целокупне популације за заштиту вредности безбедности живота (Администрација Полевског градског округа, н.д). Наравно, ово је само један начин на који се могу дефинисати компоненте безбедносне културе, иако је немогуће у сажету дефиниције укључити све елементе овог изузетно комплексног феномена.

Могуће улоге медија

Медије у ширем смислу можемо одредити као комплексни појам који означава системе јавног комуницирања који служе за дистрибуцију аудио-визуелних садржаја у сврху информисања, образовања, у комерцијалне сврхе, као и за дистрибуцију забавних садржаја за најшире слојева становништва, мада, како ћемо видети касније, медији могу имати и друге, подједнако важне и озбиљне функције. При томе се сама класична теорија медија мења и прилагођава насталим променама уводећи у науку нове тезе, попут теорије нових медија, њихових елемената и сличности и разлика са традиционалним медијима (видети више: Manovich 2001). По уобичајеној подели, медији имају следеће облике: новине и друга штампа, радио и телевизијски програми, програми новинских агенција, електронске публикације, телетекст и остали облици дневног или периодичног објављивања уреднички обликованих програмских садржаја преносом записа, гласа, звука или слике. Електронски медији су били они који су значајно допринели масовности публике и проширили досег. Најпре радио, затим телевизија, а онда и интернет који је платформа за оно што зове-

мо новим медијима – портали, блогови, подкастови, друштвени медији – развојем технолошких капацитета за њихову употребу не само да су обухватили постојећу медијску публику, већ су досегли и до нове. Електронски масовни медији имају највећи капацитет за означавање и конструисање реалности. Из тога проистиче да је њихов утицај немерљив и у принципу неконтролисан – јер се публика непрестано увећава док број доступних садржаја расте – што доводи до масовног некритичког уважавања ставова комуницираних од стране медија, било кроз основне програмске садржаје, било кроз оглашавање (Bjelajac and Filipović 2020). Разлог некритичког приступа и код емитера и код прималаца медијских садржаја је директно везан за рејтинге, односно нумеричке параметре о броју људи који су видели, чули или прочитали медијски садржај, а рејтинзи директно утичу на цену огласа коју један медиј може да захтева, што даје довољно јасан и прецизан разлог зашто је медијски простор препун.

Ужи смисао појма медиј обухвата информативне медије, односно медије које до јавности преносе информацију. Нови медији са којима се срећемо већ неколико деценија су све то, али обогаћени и модификовани светом јединица и нула, односно бинарним кодом (машински језик) и пропуштени кроз тај систем постају медиј преко кога се може комуницирати са људима, могу им се преносити информације, утицати на васпитање и промене система вредности. Свим медијима се људи могу информисати, едуковати, могу се лагати и обмањивати (видети више: Филиповић 2013а). Медији су и инструмент за промоцију социјалног простора у савременом свету (видети више: Филиповић 2016). Иако је разлог због ког су медији првобитни створени био да информишу грађанство, врло брзосе испоставило да медији, колико год информисали, могу и да дезинформишу, и то често чине намерно, ангажовано, у складу са политичким, или неким другим циљем особе или група који контролишу медије. Поред набројаних, медији могу имати и још једну функцију, а то је функција сарадње са државом у наметању грађанима и јавности, политичких, социјалних, психолошких и иних, једном речју вредносних ставова. За потребе овог рада, то би могло да буде пропагирање па и наметање принципа безбедносне културе, нарочито код младих људи. Медији су најподесније оруђе за ефикасно обликовање јавног мњења. Управо ова функција медија може и мора да буде искоришћена да се грађанима наметну вредносни ставови који ће значајни подићи ниво безбедности живота, односно нашу културу безбедности.

Начин деловања медија

Досадашњи приступ решавању проблема и култури безбедности у читавом свету, довео је егзистенцију светске заједнице у озбиљну опасност. Чешће, него никада у последњих неколико деценија, светски лидери помињу реч „рат”. То чине чак и лидери нуклеарних сила. У „новом добу” од почетка двадесетог века до данас, у свету је вођено 96 великих ратова са знатно више од сто милиона погинулих, а да људско друштво није ни покушало да учини

отклон од ратне идеологије која је доводила до минулих ратова. Чак се стиче утисак да су комплетни друштвени ресурси великог дела светске заједнице укључени у промоцију насилних решавања проблема међу државама. Научници и аналитичари улоге медија у креирању друштвених прилика у свету готово да не користе термин медиј или медији. Све се више користи термин медијска индустрија. Какав је однос медијске индустрије према идеологији насиља и насилног решавања односа међу државама и народима?

И до сада се, у људској историји дешавало да сви медији у једној држави пређу на "ратну уређивачку политику". Али, то се до сада дешавало у времену ратног стања, или "стања непосредне ратне опасности". У свакој држави, медији тада постају најгори ратнохушкачки медији и чине ствари којих се касније сви стиде. "Сви смо армија" постаје масовни поклич коме је неразумно, па и веома опасно супротставити се. Међутим, последњих деценија се дешава нешто чудно, нешто другачије, нешто до сада незапамћено. Медијска индустрија са својим најинфлуентнијим сегментима (филм, ТВ, видео игре) свесно креира идеолошки дискурс кроз милитаризам присутан у производима који стварају наратив, паралелну историју и формирају поглед на свет младих генерација. Култ рата који се годинама уназад негује у најпродаванијим медијским производима није виђен још од времена фашизма између два светска рата (Филиповић 2018). Оваква отворена милитаристичка идеологија данас не делује ненормално, зато што су оружани сукоби нормализовани у стању глобалног латентног „рата против тероризма” или „рата за заштиту наших интереса” ма где ти интереси били. Милитаризам присутан у медијским производима и производима индустрије забаве има за циљну групу децу и младе и представља алтернативни или додатни едукативни оквир званичном просветном систему (видети више: Лукић 2006). А, медијска индустрија са својом индустријом забаве предвођене видеоиграма је далеко најуноснији бизнис у области креативне индустрије (Filipović 2013b), који често превазилази, а увек може да се мери и са најлукративнијим индустријским или финансијским бизнисима.

Очигледно је да је овде у питању насилна измена примарне матрице глобалног погледа на свет у коме се базична безбедност живота кодификована у безбедносној култури, замењује „културом безбедности интереса”, схваћене онако како владајуће олигархије дефинишу интересе земаља које представљају. Очигледно је *ин флагранти* на делу производња нове свести која има за циљ да учини да грађани лако прихвате насиље сопствене државе према другим државама, али и последице примене тог насиља на себе, уколико политичка олигархија посегне за ратом. "Безбедност интереса" постаје примарни и најпожељнији облик безбедности, потпуно претпостављен безбедности живота. "Наш начин живота" је промовисан у једини начин којим вреди живети, а војска је организам који треба да обезбеди безбедност интереса, макар тиме и цели свет учинила небезбедним. Култура безбедности тако постаје инактивирана приматом безбедности интереса и практично се пред очима света трансформише у сирову и тривијалну културу безбедности интереса, потпуно декомпоновавши живот какав познајемо и све његове вредности, а нарочито безбедност живота и сам људски живот као константу.

Слично је са медијима који су шест стотина година после Гутенбергове штампарске револуције толико морално посрнули да су постали најјефикасније оруђе у промени матрице глобалног погледа на безбедност живота. Док напредни део човечанства баш од медија очекује да заузму почасно место у борби у којој ће на крају надвладати разум, имамо небројене примере да су медији већ прешли на другу страну и да су постали активни учесник у контаминирајућој милитаризацији животног простора, управо супротној темељним принципима безбедносне културе, али, и што је још деструктивније, супротно принципима преноса правилног система вредности, нарочито на децу и адолесценте. Медији утичу на деградацију друштва на мање-више тројак начин. Први би могао да се одреди као агресивна понуда крајње симплификованих, али веома примамљивих инстант садржаја за чије конзумирање је потребна само површна пажња и који својом тривијалношћу једноставно заглупљују конзументе (Бјелајац и Филиповић 2018). Други начин је перманентна еманација невероватне количине нетачних информација, док је трећи начин утицаја на деструкцију друштва супституција традиционалних институција примамљивим и новим виртуелним институцијама (видети више: Бјелајац и Филиповић 2018). Ту се очигледно ради о новој моћи изнад моћи грађана да ту силу уоче и разумеју. Она се разлива друштвом, попуњава празнине, сеје неспокој, уверљиво обећава излаз и ред. Инкорпорирана је и у новинарство њену најстарију, и у много ком погледу и дан-данас најпоучнију грану, у моду, религијска поучавања, туризам, школски систем... Али, док се новим техничким инструментима, радију, филму, телевизији, индустрији плоча, о моћи пропаганде, рекламе, *publicrelations*, расправља ватрено и изоловано, индустрија свести у целини остаје изван видног поља. Индустрија свести је стање духа. Ко је господар, а ко слуга не решава се само на основу тога ко располаже капиталом, фабрикама и оружјем – него што даље, то јасније – ко располаже свешћу других (Рељић 2013). Међутим, управо дуалистичка природа даје позитивне ноте овој тенденцији, јер се она може користити у било које сврхе, те је тако једно од најбољих решења за промоцију културе безбедног живота.

Али, у конкретној ситуацији, шта ако држава не жели да се бави унапређивањем културе безбедности и шта ако су мејнстрим медији професионално и етички неспособни за иоле озбиљни системски подухват подршке држави. У актуелној Стратегији развоја система јавног информисања у Републици Србији стоји: "Новинари и медијски радници у Републици Србији раде у тешким условима, често без адекватног уговора о раду. Општи тренд је смањивање броја запослених и удела запослених на неодређено време, док, са друге стране, расте ангажовање по основу уговора о привременим и повременим пословима, ауторским уговорима и уговорима оделу. Истраживања показују да је петина новинара у статусу „фриленсера” (изван радног односа), половина ради на несигурним пословима, док стабилан радни однос у највећој мери имају старији медијски радници (између 50 и 60 година). Само 27% младих новинара има радни однос на неодређено време. У најтежој позицији су новинари у онлајн медијима, где је мање од трећине стално запослено. Плате новинара су ниске, чак и испод републичког просека, исплате су често нередовне, док ве-

лики број новинара ради прековремено. Све то утиче на деградацију професије, а новинаре и медијске раднике ставља у прекарни положај, због чега велики број њих жели да напусти професију. Мешавина ниских примања која се исплаћују касно, недовољна сигурност посла, рад без уговора или са лако раскидивим уговором представља облик притиска који подстиче ширење аутоцензууре, отежава независност, квалитетно новинарство и фаворизује „таблоидизацију”. Решење је у успостављању социјалног дијалога и потписивању гранског колективног уговора, али је то у садашњим условима неостварљиво, јер су синдикати слаби, а организација послодаваца није формирана. Додатни проблем представљане постојање базе података о броју новинара и медијских радника”. (Службени гласник РС 2020). Дакле, како све више запослених у медијима ради у електронским, а нарочито дигиталним медијима, јако је тешко постићи конзистентност и уређеност, јер једна од основних карактеристика интернета, који је носач дигиталних медија, јесте потпуна дерегулација и одсуство контроле, односно оно што се назива „слобода интернета”, и што је детерминисано у одредби да власник интернет простора (хост) нема никакву правну одговорност за садржаје подељене на том простору.

Конвергенција медија ка бољем обављању друштвених функција

У контексту снажног утицаја информација на људе и свакодневни живот, медији и савремене информационе и телекомуникационе технологије су од посебне важности за формирање позитивног става о питањима безбедности живота. Медијски ангажман треба да буде намењен мотивацији и едукацији становништва из области безбедности живота, правовременом узбуњивању и брзом информисању грађана о ванредним ситуацијама и претњама од терористичких напада, праћењу стања реда и мира у местима масовног присуства људи. Реструктурирање тако важног дела индивидуалне и колективне свести као што је поглед на свет људи, систем њихових идеала и вредности, мотивациону сферу особе и друштва, нарочито у сфери свакодневне безбедности, изузетно је напоран и дуготрајан процес. Само заједничким, свеобухватним, координираним напорима државних органа и јавних организација и научних заједница може се подићи ниво културе људи у области безбедности живота.

Подизање нивоа културе безбедности код младих људи је ствар одлуке државе. Медији су ту да својим ангажманом помогну. Имплементација масовних медија у активности државе могла би да обезбеди потребни ниво информисаности становништва о разним претњама и опасностима. Медији би битно скратили време потребно за усвајање неопходних информација, повећати ефикасност надзора јавног реда у местима масовног присуства људи и, што је најважније, допринели формирању културе безбедности живота људи.

Нови медији конституишу и нову супкултуру. Анализа садржаја у медијима омогућава да се препозна које теме доминирају у јавном дискурсу и ко има моћ да говори у штампаним и електронским медијима. Публика прима селекционисане информације и различито реагује на њих. Како ће појединац

прихватити одређени садржај који му се презентује путем масмедија зависи од карактеристике личности, њеног искуства и специфичног својства социјалног окружења. Док количина информација континуирано расте, медијски актери сеобраћају све софистициранијим и перфиднијим методама у циљу наметања жељених тема и планираних интерпретација пласираног садржаја (Бјелајац и Мердовић 2018). Они у 21. веку имају сугестивно дејство на савременог човека и утичу, између осталог на креирање различитих ставова људи. Однос према спољном свету и према самом себи све се више остварује посредством масовних средстава комуникације. У масовној комуникацији битну улогу имају медији, који настоје да нас информишу, забаве и убеди. Масовни медији су, дакле, незаобилазни чинилац промена у друштву, које, с друге стране, мењају улогу медија. Медији, односно медијски садржаји доприносе да појединац одреди себе и своје понашање у односу на друге – онако како су они медијски представљени. Тако медији помажу да појединац позиционира и одреди себе у односу на друге и боље се оријентише у стварним друштвеним ситуацијама. Другим речима, начин на који ћемо играти своју друштвену улогу и на који реализујемо себе, делом је зависан од грађе добијене из медија (Bjelajac 2017, 666-668).

Човек не може да живи у заједници са другим људима ако није слободан, безбедан и доследно поштован. Човек не може да самоконституише сопствени смисао и сврху ако не обезбеди да добије потпуну и тачну информацију о догађајима ван његовог видокруга. Човек не може да живи нормално, ако свакодневно треба да брине о својој, и безбедности своје породице (Бјелајац и Филиповић 2018). Људи су, по дефиницији, због заштите тих интереса и створили државу. То је онтолошки ноторно, али по некад у стварности веома компликовано, чак и немогуће. Он мора да ради, да се самоузвиже, да помаже другима, да подиже породицу. Зато су људи устројили систем јавног информисања који је временом постао толико моћан да су га назвали седмом силом, или четвртном влашћу. Временом се та сила отела контроли и потпуно потчинила човека, учинивши га повремено немоћним и често безначајним. А, није све једно да ли ће човек од седме силе да добије тачну информацију или лаж. Много људи се борило и погинуло у борби за слободу штампе чија суштина је *истина*. Многе људске активности почивају на концепту истине укључујући науку, право и свакодневни живот. Још од античких филозофа, истину најчешће дефинишемо као *сагласност неке тврдње стварности* (видети више: Аристотел 2017). Медији морају да знају који су темељи једног друштва, који је циљ целог друштва, и да на основу тога утврђују уређивачку политику и начин извештавања. Медији јасно морају да знају које вредности штите и на којим етичким изворима се напајају. Медијима су нарочито битна начела на којима и по којима делују. Само такви медији могу да изврше свој задатак, а то је, ван сваке разумне сумње, тачно и правовремено информисање јавности које ће значајно допринети и безбедности друштва и поретка. Медији морају да буду независни. Они треба да буду независни у односу на све власти: законодавну, извршну, верску, монетарну. Међутим, медији не могу да буду независни од друштва и његових интереса. Медијски посленици по некад не разумеју довољно биће

медијске слободе и слободу штампе. Медији не могу да буду независни у односу на темеље који су заједнички свима. Медији не могу да буду независни од перманентног и често непријатног *права јавности да зна* и притиска јавности да је медији истинито обавештавају. Медији нису независни чак ни у односу на државу, медији су, у извесном сегментима службеник правде и службеник државе која остварује правду.

Дискусија

Један од кључних праваца у борби против носилаца фактора који угрожавају безбедност у јавном окружењу је њихова превенција. Први посао у подизању нивоа безбедносне културе је спречити да млади људи потпадну под утицај небезбедног окружења, било да су то појединци, групе или организације насилне или криминалне провенијенције. Посебно је важно спроводити превентивни рад међу младима, јер је управо млада генерација, због низа различитих фактора, најрањивија у погледу подложности негативном утицају различитих асоцијалних и небезбедних група. Социјална и материјална несигурност младих, честа искључивост и екстремност у проценама, психолошка незрелост, значајна зависност од туђих мишљења - само су неки од разлога који омогућавају лако ширење небезбедних идеја међу младим људима. Те идеје се лако шире јер су веома привлачне младим људима. Посредством ИКТ, оне су упаковане у примамљиву виртуелну амбалажу. Медијски производи су препуни наметнутих естетских идеала и вредности које нису у складу са реалним животом, што млади људи радо опонашају у стварном животу, неумитно долазећи у несклад најпре са собом, а онда и са трајнијим друштвеним вредностима и постулатима.

Медији би у таквој ситуацији могли да значајно доприносу смањивању штетног утицаја ИКТ и да својом перманентном кампањом уз подршку државе, породице и просветних власти учине да млади људи прихвате императиве постулата безбедносне културе, онако како их креирају безбедносне структуре државе. Држава и медији би могли да покрену неколико системских активности усмерених на стварање отклона младих људи према небезбедном понашању и усвајање правила понашања које уопштено називамо безбедносном културом.

Спровођење свеобухватне медијске кампање за разумевање и стварање културе поштовања правних прописа, односно, нешто што можемо назвати правном културом као подскупом безбедносне културе, међу младима могла би да буде прва активност владе и медија. То би нарочито могло бити олакшано значајним проширењем правне компоненте у васпитању и образовању, али и присутности у медијима. Познавање сопствених права и слобода помоћи ће млађој генерацији да развије осећај поштовања туђих права и слобода, укључујући њихов живот, здравље и достојанство.

Неговање толерантног погледа на свет код младих, толерантног односа према свим људима, без обзира на њихову националност, веру, социјални,

имовински статус или сексуално опредељење могла би да буде друга активност. Устав Србије забрањује било који облик ограничења права грађана на основу социјалне, расне, националне, језичке, верске и друге припадности. Свакој особи од детињства, дакле, у породици треба усађивати идеју и ментални став да је неопходно поштовати све људе, и да је, без обзира на било какве околности, немогуће делити људе по било којој основи. Ово ће помоћи у сузбијању различитих врста верског, националног и социјалног екстремизма.

Следеће би могло да буде покретање медијске кампање за побољшање питања коришћења доколице код младих људи. Није тајна да се многи млади људи налазе у разним радикалним организацијама углавном због недостатка жеље, а често и могућности да своје слободно време проводе на уобичајени начин. Медији треба да подсећају и охрабрују државу да обезбеди да клубови, домови културе, биоскопи, музеји и друге друштвене и културне институције буду активне не само у великим градовима, већ и у најмањим насељима. Такође је неопходно активно промовисати здрав начин живота, спорт и физичко васпитање међу младима. Важно је напоменути да наведене активности треба да буду доступне свим младим људима и у материјалном смислу.

На крају треба радити на повећању нивоа социјалне и материјалне сигурности младих. Држава би морала да покрене фондове који би пружали помоћ у проналажењу посла за младе стручњаке, што би уз подршку програмима становања помогло младим људима да схвате да се држава и друштво брине о њима и да нема потребе да се склањају у небезбедне сиве зоне друштва које врве од разних пошаста. Имамо и проблем интернета, који је са једне стране постао најефикасније планетарно средство масовног информативног утицаја на младе људе али и најозбиљнији чинилац могуће деструкције личне и колективне безбедности, са друге стране. Разлози популарности интернета од стране предатора су лак приступ публици, пружање анонимне комуникације, слаба регулација овог питања на државном нивоу, глобална дистрибуција, велика брзина преноса информација, ниска цена и једноставност употребе, огромне мултимедијалне могућности.

Закључак

Медији, сами, ма колико били инфлуентни, не могу да учине скоро ништа у опредељивању младих људи да усвоје начине и облике свакодневних животних активности које детерминишемо као безбедне и који чине скуп односа према природи и друштву које називамо безбедносном културом. Већина медија су привредна друштва, компаније, које су оснивачи покренули да на тржишту зараде новац. Њих не интересују никакве државне и друштвене активности које нису плаћене. Јавни сервиси и медији које, макар и делимично финансира држава морају да се, штитећи темељне вредности друштва, активно и предано укључе у мукотрпни посао дефинисања културе безбедности живота. Већ смо казали да сви медији, а нарочито јавни сервиси морају да буду сарадници државе која иницира и спроводи политике које су од интереса за станов-

ништво. Али, опет, медији то не могу сами. Они чак не могу да буду ни на почетну активности. Казали смо и да је посао дефинисања безбедносне културе младих интердисциплинарни и мултиресорни посао који почиње у деџим јаслицама и вртићима. Наставља се у школи, све време под будним надзором родитеља и породице уопште. Једино координираним активностима породице, образовног система, медија и државе може се доћи до позитивних резултата, без обзира на чињеницу да би ти резултати, све и када бисмо одмах почели да радимо на томе, били видљиви тек у следећој генерацији.

Литература

1. *Администрация Полевского городского округа*. (н.д.) „Култура безбедности жизнедеятельности”, последњи приступ 24.04.2021, <https://polevsk.midural.ru/article/show/id/1117>.
2. Аристотел. 2017. *Метафизика*. Београд: Паидеиа.
3. Бјелајац, Жељко и Боро Мердовић. 2018. „Сензационализам у медијима као узрок дестабилизације политике сузбијања криминалитета”. *Култура полиса*, год. XV, бр. 35, 289-300.
4. Бјелајац, Жељко Ћ. и Александар М. Филиповић. 2018. „Утицај масовних медија на деградацију савременог друштва”. У „Утицај масовних медија на деградацију савременог друштва”, ур. Жељко Ћ. Бјелајац и Александар М. Филиповић, посебно издање, *Култура полиса*, 9-21.
5. Рељић, Слободан. 2013. „Како је заробљена слободна штампа – повест индустрије свести у 9 слика”. *Летопис Матице Српске*, 491, 5, 625-638.
6. Стратегија развоја система јавног информисања у Републици Србији за период 2020–2025. година, „Службени гласник Републике Србије”, бр. 11/2020.
7. Филиповић, Александар М. 2018. „Манипулација у медијима као фактор деградације савременог друштва”, у: „Утицај масовних медија на деградацију савременог друштва”, ур. Жељко Ћ. Бјелајац и Александар М. Филиповић, посебно издање, *Култура полиса*, 45-60.
8. Филиповић, Александар. 2013. „Етички изазови видео игре”, *Зборник радова Факултета драмских уметности*, 24, 145-162 (Филиповић 2013а).
9. Филиповић, Александар. 2016. „Парадигма културолошког позиционирања видео игре”. Докторска дисертација. Универзитет уметности: Факултет драмских уметности.
10. Bjelajac, Željko and Aleksandar Filipović. 2020. “The role of the media in promotion of the culture of food safety”. *Economics of agriculture*, 67(2), 609-622, <https://doi.org/10.5937/ekoPolj2002609B>.
11. Bjelajac, Željko. 2017. *Bezbednosna kultura – umeće življenja*. Novi Sad: Pravni fakultet za privredu i pravosuđe.
12. Filipović, Aleksandar. 2013. „Video-igre kao najozbiljniji biznis kreativne industrije na početku 21. veka”. *Megatrend revija*, 10 (2), 177-192 (Filipović 2013b).

13. Lukić, Kristian. 2006. „Kritičke perspektive umetnosti digitalnih igara – prilog istraživanju fenomena”, *E-Volucija*, 14, последњи приступ 13.04.2021.
<http://old.bos.rs/cepit/evolucija/html/14/igre.htm>
14. Manovich, Lev. 2001. *The Language of New Media*. Cambridge: MIT Press.

THE ROLE OF THE MASS MEDIA IN DEFINING YOUTH SAFETY CULTURE

Summary: The need for security is one of the basic human needs, and it occupies one of the basic places in the hierarchy of human motivation. Since prehistoric times, the human community and individuals, first in harmony with nature, and then with social challenges, have developed solutions and responses to challenges and threats to their survival, existence and development. As human society has progressed in its development, new challenges and threats to both individual and collective security have progressively emerged. In today's age and in modern society, there has been a paradoxical situation, that we have an exponentially increased number of security risks, and that the security culture, or the culture of security of life, has practically disappeared from the culture. The reasons are complex, and there are many factors in that chain. One of the most important factors is the media, especially the mass media, which in most aspects determine social consciousness, especially among adolescents and young people. The aim of this paper is to investigate the correlation between media, public discourse and adolescent culture, mechanisms of media action, as well as ways in which these mechanisms can be directed towards better performance of socially useful functions, of which encouraging the development of security culture awareness is one of the key tasks for the common good.

Keywords: security, security culture, media, ICT, adolescents

Introduction

There seem to be many unquestionable reasons today to consider the world on planet Earth an unsafe place, a place that needs to be arranged in a safer way as soon as possible, in order to save what we still can. Creating a safe environ-

* sasha.filipovic@gmail.com

ment is a priority goal and an internal need of man, society and civilization in general. In order to achieve that in today's world, it is necessary to develop a different view of security, a new, changed system of ideals and values. It is necessary to permanently create people of a safe type through upbringing and education, to create families, wider communities, society and the state, and, finally, a world community of a safe type.

One of the most effective ways to achieve this is the formation of an appropriate security culture of the population, where we must state that "security culture" is a relatively broad and general concept and that it should be specified, at least for the purposes of this paper. This is therefore a place where we could try to introduce into the discussion a somewhat narrower definition of the term, so we suggest using the term "culture of life safety", or "culture of safe living". The safety of life is a necessary condition for the further development of civilization. In the current century, all traditional threats and dangers to the life and health of the living world remain relevant, but new ones have also appeared. Social disparities are growing, the vulnerability of urban infrastructure to natural disasters is increasing, energy catastrophes and terrorist acts are becoming more frequent. The world community is increasingly affected by infectious diseases, and the forecasts of world experts on the possibilities of humanity to resist new diseases are gloomy.

The state is the most important factor in promoting and imposing elements of security culture on citizens and institutions. It is the state that should make a decision on the types and level of security culture factors and make the implementation of that decision mandatory. Activities on building a security culture should be systemic, interdisciplinary and interdepartmental. Measures for the development and implementation of state policy in the field of direct protection of life play a special role in this. The development of a security system for human life and society as a whole should be based on a series of basic human values, above all, primary in a series of values - human life. The state policy of ensuring the safety of life should be implemented taking into account the regional characteristics of the population. Not all regions of a country are equally determined by security. The culture of security in Subotica and Prešovo, or, in Haiti and Norway, should have different contents and imperatives and should be the result of the applied security policy. When applying this policy, it is necessary to take into account all the natural, historical, ethnic, political, economic and other characteristics of the region. The basis for the formation of a safety culture, or a culture of life safety is the education of an individual, in principle a young person, as a permanent process of education, practical training and personal development.

Depending on the goals and tasks of research, the characteristics of the branches of science, the specifics of scientific schools, there are many definitions of this term in the scientific literature. Considering all these definitions of security culture, we can single out: functional, qualitative, axiological, creative, nor-

mative, and spiritual and personal concept of defining the term security culture. From the point of view of this paper, we recommend defining a security culture as a state of the social environment of the person responsible for the safety of that environment. The concept of security is a very complex social phenomenon. Throughout history, the term security has meant various things. Generally speaking, security means safety, and in that context, measures are taken to keep people safe and protected (Bjelajac 2017: 106). The culture of security in general, or the culture of security of life, is a modern and popular phenomenon and socio-psychological trend. There are many different definitions of this phenomenon. By culture of life security we mean “the degree of development of the individual and society, which is characterized by the importance of the task of ensuring the safety of life in the system of personal and social values, the prevalence of stereotypes of safe behavior in everyday life. Simply put, the culture of life safety is a state of development of a person, social group, society, which is characterized by the attitude towards issues of ensuring safe life and work and, most importantly, practical activities to reduce the level of danger” (Администрация Полевского городского округа, н.д).

There are several components of a culture of life safety: at the individual level, it is the worldview, norms of behavior, individual values and a person's readiness to accept the rules of a safe life unconditionally; at the collective level - corporate values, professional ethics and morals, the readiness of staff to develop and promote a culture of security; at the public and state level - traditions of safe behavior, social values, the readiness of the entire population to protect the values of safety of life (Администрация Полевского городского округа, н.д). But, of course, this is only one way in which the components of security culture can be defined, although it is impossible to include all the elements of this extremely complex phenomenon in a concise definition.

Possible media roles

Media in a broader sense can be defined as a complex term that refers to public communication systems that serve for the distribution of audio-visual content for information, education, commercial purposes, as well as for the distribution of entertainment for the general population, although, as we will see later, the media can have other, equally important and serious functions. At the same time, the classical media theory itself changes and adapts to the changes that have occurred, introducing new theses into science, such as the theory of new media, their elements and similarities and differences with traditional media (see more: Manovich 2001). According to the usual division, media have the following forms: newspapers and other press, radio and television programs, news agency programs, electronic publications, teletext and other forms of daily or periodical publication of editorially formatted program content by transmis-

sion of recordings, voice, sound or image. Electronic media were the ones that significantly contributed to the mass of the audience and expanded the reach. First radio, then television, and then the Internet, a platform for what we call new media - portals, blogs, podcasts, social media - by developing technological capacities for their use, they included the existing media audience and reached new ones. As a result, electronic mass media have the most significant ability to mark and construct reality. It follows that their influence is immeasurable and, in principle, uncontrolled - because the audience is constantly increasing as the number of available content grows - which leads to mass uncritical respect for the views communicated by the media, either through basic programming or advertising (Bjelajac and Filipović 2020). The reason for the uncritical approach of both broadcasters and recipients of media content is directly related to ratings, meaning numerical parameters of the number of people who have seen, heard or read media content, and ratings directly affect the price of ads that one media can charge, which gives enough a clear and precise reason why the media space is full.

The narrower meaning of the term media includes information media, meaning media that transmit information to the public. The new media we have been encountering for several decades are all that, but enriched and modified by the world of ones and zeros, the binary code (machine language), and passed through that system, they become a medium through which people can communicate, information can be transmitted to them, influence education and changes in value systems. People can be informed, educated, lied to, and deceived by any media (see more: Филиповић 2013a). The media are also an instrument for the promotion of social space in the modern world (see more: Филиповић 2016). Although the reason why the media was originally created was to inform the citizenry, it quickly turned out that the media, no matter how much they informed, could also misinform, and often do so intentionally, engaged, in accordance with the political or other goals of a person or group who control the media. In addition to the above, the media can have another function, which is the function of cooperation with the state in imposing on citizens and the public, political, social, psychological, and other value attitudes. For this paper, it could be the promotion and even the imposition of the principles of security culture, especially among young people. The media are the most appropriate tool for effectively shaping public opinion. Precisely this function of the media can and must be used to impose value attitudes on citizens that will significantly raise the level of security of life, that is, our security culture.

The mode of operation of the media

The approach to solving the problem and the culture of security in the whole world has put the existence of the world community in serious danger. More often than never in the last few decades, world leaders mention the word “war”. Even the leaders of the nuclear powers do that. In the “new age” from the beginning of the twentieth century until today, 96 great wars have been fought in the world with more than one hundred million dead, without human society even trying to deviate from the war ideology that led to past wars. One even gets the impression that the complete social resources of a large part of the world community are involved in promoting problem solving with violence among states. Scientists and analysts of the role of the media in creating social opportunities in the world almost do not use the term “media”. Instead, the term media industry is increasingly used. What is the attitude of the media industry towards the ideology of violence and violent resolution of relations between states and peoples?

Until now, it has happened in human history that all media in one country switch to “war editorial policy”. But so far this has happened during a state of war, or a “state of imminent danger of war.” In every country, the media then become the worst warmongers and do things that everyone is later ashamed of. “We are all the army” becomes a mass cry, which is unreasonable and even very dangerous to oppose. However, something strange has been happening in the last decades, something different, something hitherto unremembered. With its most influential segments (film, TV, video games), the media industry consciously creates ideological discourse through militarism present in products that create a narrative, a parallel history and form a view of the world of young generations. The cult of war, which has been nurtured in the best-selling media products for years, has not been seen since the time of fascism between the two world wars (Филиповић 2018). This open militaristic ideology does not seem abnormal today, because armed conflicts are normalized in a state of global latent “war on terror” or “war to protect our interests” wherever those interests are. Militarism present in media products and entertainment industry products targets children and young people and represents an alternative or additional educational framework to the official education system (see more: Lukić 2006). And the media industry with its entertainment industry led by video games is by far the most lucrative business in the field of creative industry (Filipović 2013b), which often exceeds, and can always be compared to the most lucrative industrial or financial businesses.

It is evident that this is a violent change of the primary matrix of the global worldview. The basic security of life codified in the security culture is replaced by a “culture of security of interests”, understood as the ruling oligarchy defines the interests of the countries they represent. Obviously, *in flagranti*, the production of a new consciousness is at work, which aims to make citizens easily ac-

cept the violence of their own state towards other states and the consequences of applying that violence to themselves if the political oligarchy decides to go to war. "Security of interest" becomes the primary and most desirable form of security, completely presupposing the security of life. "Our way of life" has been promoted as the only way worth living, and the military is an organism that should ensure the security of interests, even if it makes the whole world insecure. The culture of security thus becomes inactivated by the primacy of security of interests and practically transforms before the eyes of the world into a raw and trivial culture of interests, completely decomposing life as we know it and all its values, especially security of life and human life as a constant.

It is similar with the media, which six hundred years after Gutenberg's printing revolution stumbled so morally that they became the most effective tool in changing the matrix of the global view of life safety. While the advanced part of humanity expects the media to take an honorable place in the struggle in which reason will eventually prevail, we have countless examples that the media have already moved to the other side and become active participants in the contaminating militarization of living space. This is contrary to fundamental principles of security culture, but, what is even more destructive, contrary to the principles of transmitting the correct value system, especially to children and adolescents. The media influence the degradation of society in more or less three ways. The first could be defined as an aggressive offer of extremely simplified, but very tempting instant content, the consumption of which requires only superficial attention and which, with their triviality, simply dull consumers (Бјелајац и Филиповић 2018). The second way is the permanent emanation of an incredible amount of inaccurate information, while the third way of influencing the degradation of society is the substitution of traditional institutions with tempting and new virtual institutions (see more: Бјелајац и Филиповић 2018). This is obviously a new power above the power of citizens to notice and understand it. It spills over the society, fills in the gaps, sows unrest, convincingly promises a way out and order. It is also incorporated into journalism, its oldest, and in many respects still the most instructive branch, in fashion, religious education, tourism, the school system... But while new technical instruments, radio, film, television, the record industry, are discussing the power of propaganda, advertising, public relations, the industry of consciousness as a whole remains out of sight. The industry of consciousness is a state of mind. Who is the master and who is the servant is not decided only based on who has capital, factories and weapons - but the further, the clearer - who disposes of the consciousness of others (Рељић 2013). However, it is precisely the dualistic nature that gives positive notes to this tendency, because it can be used for any purpose, and is thus one of the best solutions for promoting a culture of safe living.

But, what if the state does not want to improve the security culture in the specific situation? What if the mainstream media are professionally and ethically incapable of any serious systemic effort to support the state? The current Strat-

egy for the Development of the Public Information System in the Republic of Serbia states: “Journalists and media workers in the Republic of Serbia work in difficult conditions, often without an adequate employment contract. The general trend is to reduce the number of employees and the share of employees for an indefinite period of time, while, on the other hand, engagement on the basis of temporary and occasional jobs, copyright agreements and authorship contracts is growing. Research shows that one-fifth of journalists are in the status of “freelancers” (out of employment), half work in precarious jobs, while older media workers (between 50 and 60 years old) have stable employment. Only 27% of young journalists have permanent employment. Journalists in online media are in the most difficult position, where less than a third are permanently employed. Salaries of journalists are low, even below the national average, payments are often irregular, while a large number of journalists work overtime. All this affects the degradation of the profession, and puts journalists and media workers in a precarious position, which is why a large number of them want to leave the profession. The mixture of low incomes paid late, insufficient job security, work without a contract or with an easily terminated contract is a form of pressure that encourages the spread of self-censorship, hinders independence, quality journalism and favors “tabloidization”. The solution is to establish a social dialogue and sign a branch collective agreement, but that is impossible in the current conditions, because the unions are weak and the employers' organization has not been formed. An additional problem is the lack of a database on the number of journalists and media workers” (Службени гласник РС 2020). So, as more and more media employees work in electronic, and especially digital media, it is very difficult to achieve consistency and orderliness, because one of the basic characteristics of the Internet, which is a carrier of digital media, is complete deregulation and lack of control. This stems from what is called “freedom of the Internet”, and which is determined in the provision that the owner of the Internet space (host) has no legal responsibility for the content shared in that space.

Convergence of the media towards better performing of social functions

In the context of the strong impact of information on people and everyday life, the media and modern information and telecommunications technologies are of particular importance for forming a positive attitude on issues of life safety. Media engagement should aim to motivate and educate the population in life safety, timely alerting and quickly informing citizens about emergencies and threats of terrorist attacks, monitoring the state of order and peace in places of mass presence of people. Restructuring such an important part of individual and collective consciousness as the view of the world of people, the system of their ideals and values, the motivational sphere of the person and society, especially in the sphere of everyday security, is an extremely arduous and long process. Only

joint, comprehensive, coordinated efforts of state organizations, public organizations, and scientific communities can raise the level of people's culture in the field of safety of life.

Raising the level of safety culture among young people is a matter of state decision. The media are there to help with their engagement. The implementation of mass media in the activities of the state could provide the necessary level of information of the population about various threats and dangers. The media would significantly shorten the time needed to adopt the essential information, increase the efficiency of public order surveillance in places of mass presence of people and, most importantly, contribute to forming a security culture of people's lives.

New media also constitute a new subculture. Content analysis in the media makes it possible to identify which topics dominate public discourse and who has the power to speak in the print and electronic media. The audience receives the selected information and reacts differently to it. How an individual will accept a certain content that is presented to him through the mass media depends on the characteristics of the person, his experience and the specific properties of the social environment. While the amount of information is continuously growing, media actors are turning to increasingly sophisticated and perfidious methods in order to impose the desired topics and planned interpretations of the placed content (Бјелајац и Мердовић 2018). In the 21st century, they have a suggestive effect on modern man and influence, among other things, the creation of different attitudes of people. The relationship to the outside world and to oneself is increasingly realized through the mass media. The media play an important role in mass communication, trying to inform, entertain and convince us. Therefore, the mass media are an unavoidable factor of changes in society, which, on the other hand, change the role of the media. Media, or media contents, contribute to an individual determining himself and his behavior in relation to others - the way they are presented in the media. Thus, the media help an individual position and determine himself in relation to others and orient himself better in real social situations. In other words, how we will play our social role and in which we realize ourselves partly depends on the material obtained from the media (Bjelajac 2017: 666-668).

A person cannot live in a community with other people if he is not free, safe, and consistently respected. Man cannot self-constitute his own meaning and purpose if he does not ensure that he receives complete and accurate information about events beyond his sight. One cannot normally live if one has to take care of one's own and one's family's safety on a daily basis (Бјелајац и Филиповић 2018). People, by definition, created a state to protect those interests. It is ontologically elemental, but sometimes in reality it is very complicated, even impossible. He has to work, develop himself, to help others, to raise a family. That is why people set up a system of public information that over time became so powerful that they called it the seventh power, or fourth estate. In time,

that force took control and completely subdued the man, making him occasionally powerless and often insignificant. And, it doesn't matter whether a man will get accurate information or a lie from the media. Many people fought and died in the fight for freedom of the press, the essence of which is the truth. Many human activities are based on the concept of truth including science, law and everyday life. Since ancient philosophers, we most often define truth as the agreement of a claim of reality (see more: Аристотел 2017). The media must know the foundations of one society, the goal of the whole society, and determine the editorial policy and the way of reporting based on that. The media must clearly know which values they protect and on which ethical sources they are powered. The principles on which and according to which they act are especially important to the media. Only such media can perform their task, and that is, beyond any reasonable doubt, accurate and timely informing of the public, which will significantly contribute to the order and the security of society. The media must be independent. They should be independent in relation to all authorities: legislative, executive, religious, monetary. However, the media cannot be independent of society and its interests. Media professionals sometimes do not understand enough about the freedom of the media and the freedom of the press. The media cannot be independent of the foundations that are common to all. The media cannot be independent of the public's permanent and often unpleasant right to know and pressure the people to be truthfully informed by the media. The media are not independent even from the state, and the media are, in specific segments, a representative of justice and a representative of the state that administers justice.

Discussion

One of the key directions in the fight against the carriers of factors that endanger safety in the public environment is their prevention. The first job in raising the level of security culture is to prevent young people from falling under the influence of an insecure environment, be it individuals, groups or organizations of violent or criminal provenance. It is crucial to carry out preventive work among young people, because the young generation, due to a number of different factors, is the most vulnerable in terms of susceptibility to the negative influence of various antisocial and harmful groups. Social and material insecurity of young people, frequent exclusivity and extremes in assessments, psychological immaturity, significant dependence on other people's opinions - these are just some of the reasons that enable easy spreading of unsafe ideas among young people. These ideas are easily spread because they are very attractive to young people. Through ICT, they are packaged in tempting virtual packaging. Media products are full of imposed aesthetic ideals and values that are not corresponding with real life, which young people gladly imitate in real life, inevitably coming into

conflict first with themselves and then with more lasting social values and postulates.

In such a situation, the media could significantly contribute to reducing the harmful impact of ICT and, with their permanent campaign with the support of the state, family and educational authorities, make young people accept the imperatives of security culture, as created by security structures. The state and the media could initiate several systemic activities aimed at creating a deviation of young people towards unsafe behavior and the adoption of rules of conduct that we generally call a security culture.

Conducting a comprehensive media campaign to understand and create a culture of compliance could be the first activity of the government and the media, that is, something we can call legal culture as a subset of security culture among young people. This could be significantly facilitated by a significant expansion of the legal component in upbringing and education and the presence in the media. In addition, knowing one's rights and freedoms will help the younger generation develop a sense of respect for other people's rights and freedoms, including their life, health, and dignity.

Nurturing a tolerant worldview among young people, a tolerant attitude towards all people, regardless of their nationality, religion, social, property status or sexual orientation could be another activity. The Constitution of Serbia prohibits any form of restriction of citizens' rights based on social, racial, national, linguistic, religious and other affiliation. Therefore, every person from childhood should be instilled in the family with the idea and mental attitude that it is necessary to respect all people, and that, regardless of any circumstances, it is impossible to divide people on any basis. This will help combat various types of religious, national and social extremism.

Next could be the launch of a media campaign to improve the use of leisure time among young people. It is no secret that many young people are in various radical organizations, mainly due to a lack of desire and the inability to spend their free time in the usual way. The media should remind and encourage the state to ensure that clubs, cultural centers, cinemas, museums, and other social and cultural institutions are active both in large cities and the smallest settlements. It is also necessary to actively promote a healthy lifestyle, sports and physical education among young people. It is important to note that these activities should be available to all young people in material terms.

Finally, work should be done to increase the level of social and material security of young people. The state should launch funds to help find young professionals, which, with the support of housing programs, would help young people understand that the state and society take care of them and that there is no need to take refuge in insecure gray areas of society. of various plagues. We also have the problem of the Internet, which on the one hand has become the most effective planetary means of mass informational influence on young people, but

also the most serious factor in the possible destruction of personal and collective security, on the other hand. The reasons for the popularity of the Internet for predators are easy access to the public, providing anonymous communication, poor regulation of this issue at the state level, global distribution, high speed information transfer, low cost and ease of use, huge multimedia capabilities.

Conclusion

The media, alone, no matter how influential, can do almost nothing in determining young people to adopt the ways and forms of everyday life activities that we determine as safe and that make up a set of attitudes towards nature and society that we call security culture. This is because most of the media are companies, which the founders started to make money on the market. They are not interested in any state and social activities that are not paid. On the other hand, public services and media that are, at least partially financed by the state, must, while protecting the fundamental values of society, be actively and committedly involved in the painstaking work of defining a culture of life safety. We have already said that all media, especially public services, must be associates of the state that initiates and implements policies in population interest. But, again, the media cannot do it alone. They can't even be at the initial activity. We also said that defining the safety culture of young people is an interdisciplinary and multi-departmental job that starts in nurseries and kindergartens. It continues in school, all the time under the watchful supervision of parents and family in general. Only coordinated activities of the family, the education system, the media, and the state can achieve positive results. Even though these results, even if we immediately started working on it, would be visible only in the next generation.

References

1. *Администрация Полевского городского округа*. (н.д.) „Культура безопасности жизнедеятельности”, последњи приступ 24.04.2021, <https://polevsk.midural.ru/article/show/id/1117>.
2. Аристотел. 2017. *Метафизика*. Београд: Паидеиа.
3. Бјелајац, Жељко и Боро Мердовић. 2018. „Сензационализам у медијима као узрок дестабилизације политике сузбијања криминалитета”. *Култура полиса*, год. XV, бр. 35, 289-300.
4. Бјелајац, Жељко Ђ. и Александар М. Филиповић. 2018. „Утицај масовних медија на деградацију савременог друштва”. У „Утицај масовних медија на деградацију савременог друштва”, ур. Жељко Ђ. Бјелајац и Александар М. Филиповић, посебно издање, *Култура полиса*, 9-21.

5. Рељић, Слободан. 2013. „Како је заробљена слободна штампа – повест индустрије свести у 9 слика”. *Летопис Матице Српске*, 491, 5, 625-638.
6. Њстратегија развоја система јавног информисања у Републици Србији за период 2020–2025. година, „Службени гласник Републике Србије”, бр. 11/2020.
7. Филиповић, Александар М. 2018. „Манипулација у медијима као фактор деградације савременог друштва”, у: „Утицај масовних медија на деградацију савременог друштва”, ур. Жељко Ђ. Бјелајац и Александар М. Филиповић, посебно издање, *Култура полиса*, 45-60.
8. Филиповић, Александар. 2013. „Етички изазови видео игре”, *Зборник радова Факултета драмских уметности*, 24, 145-162 (Филиповић 2013а).
9. Филиповић, Александар. 2016. „Парадигма културолошког позиционирања видео игре”. Докторска дисертација. Универзитет уметности: Факултет драмских уметности.
10. Bjelajac, Željko and Aleksandar Filipović. 2020. “The role of the media in promotion of the culture of food safety”. *Economics of agriculture*, 67(2), 609-622, <https://doi.org/10.5937/ekoPolj2002609B>.
11. Bjelajac, Željko. 2017. *Bezbednosna kultura – umeće življenja*. Novi Sad: Pravni fakultet za privredu i pravosuđe.
12. Filipović, Aleksandar. 2013. „Video-igre kao najozbiljniji biznis kreativne industrije na početku 21. veka”. *Megatrend revija*, 10 (2), 177-192 (Filipović 2013b).
13. Lukić, Kristian. 2006. „Критичке перспективе уметности дигиталних игара – прилог истраживању феномена”, *E-Volucija*, 14, последњи приступ 13.04.2021. <http://old.bos.rs/cepit/evolucija/html/14/igre.htm>
14. Manovich, Lev. 2001. *The Language of New Media*. Cambridge: MIT Press.